

O AUTÉNTICO RUFINO PRIETO ABAL

Por: Sonia Prieto

A vellez é como unha canción, só hai que interpretala.

Falamos dunha etapa vital que ten o seu propio ritmo e melodía, e a maneira na que cada persoa a vive depende de como a interprete, depende da actitude e o sentido que lle de, xa que lle podemos dar un toque creativo, persoal, emotivo...

Ademais, así como unha canción ten altos e baixos. A vellez como outra calquera etapa ten os seus desafíos e alegrías, pero é fundamental saber como se aborden ou experimenten. É unha oportunidade para vivir de maneira plena, persoal, significativa, como quen interpreta unha canción con paixón e sensibilidade.

Sentir no profundo, vivir o día a día, aceptar o presente sen medo ao futuro...

“Everglow” de Coldplay é a canción que elixo para interpretar a historia de vida do meu tío avó, unha canción reflexiva sobre o impacto poderoso e duradeiro que os amigos, a familia e os amores poden ter nas nosas vidas. A letra detalla como, mesmo cando as persoas próximas a nós falecen, aínda permanecen nos nosos corazóns e almas, brindándonos emocións sostidas e eternas de paz, consolo e amor.

Coldplay canta que esas persoas especiais poden darnos un “brillo eterno”, unha luz que nunca se desvanece, mesmo despois de que se foran. Na última instancia, a canción alenta aos oíntes a apreciar as relacións humanas e non dalas por sentadas, estas teñen a capacidade de facer que as nosas vidas sexan máis brillantes incluso nos momentos de desesperación. Ademais, trata de invitarnos a reflexionar sobre a natureza transitoria da vida.

É polo tanto que contarei e expresarei esta historia en presente porque considero que dunha determinada maneira ese “brillo eterno” segue aí.

Lembrete: os recordos resucitan no presente, e aquel/a que ten memoria nunca esquece!

COMEZAMOS...

Rufi ten 86 anos e vive en Arra, unha parroquia do Municipio de Sanxenxo (Pontevedra) cunha estimación 163 habitantes. Reside na súa casa de toda a vida, herdada dos seus pais.

Vive só, pero non se sente baleiro. Hai moitas cousas que verdadeiramente lle enchen como o de ir a camiñar, esculcar, ler, falar con xente...

Dende ben pequeno buscou a fuxida como vía de escape para protexerse dos lugares e persoas que lles facían dano. Aquelas veces que se escapaba da casa durante días non eran por gusto, senón porque tiña que buscar algún refuxio onde poder sentirse seguro. O medo que lle atormentaba o seu pai cuxo alcume era o de “teniente” non está descrito con palabras.

Por iso e por máis factores, sempre foi unha persoa desconfiada e insegura, o que lle fixo desenvolver un carácter

picaresco de autodefensa co fin de alentarse ante os posibles perigos, activando desta maneira o seu sistema de supervivencia e protección.

A súa casa sempre está en completo desorde, pero ben que se amaña. Así mesmo, é propio del aproveitar cousas que lle chaman a atención pola rúa, e que ao mellor nós pensamos que non teñen ningún tipo de utilidade, pero para el si a teñen.

Non xulgues, trata de entender. Hai situacións invisibles aos nosos ollos.

É unha persoa solitaria e independente, simple, sinxela e reservada. Habitualmente vai ler o xornal para estar ao tanto de todas as noticias, ademais fíxase nos pequenos detalles, sempre sabe dos acontecementos do día a día, quédase moi rápido cos nomes, coas datas, cos santos, cos prezos, coas cancións antigas, co número de coches que hai nos locais... É increíble a súa memoria!

Encántalle camiñar, pero sempre co seu bastón de complemento, coa súa viseira, ou co seu chaleco reflector para que ningún coche o pille. A pesar de que se queixa de que lle doen os dedos dos pes polos callos, vai ao mercadillo como un campión a comprar rosquillas ou a por unha litrona de cervexa ao supercor, e con iso xa é feliz.

A miúdo, temos que falarlle alto e claro porque non escoita moi ben. Ás veces asinte coa cabeza, outras di “non sei que dises” ou simplemente cámbiache de tema.

É humilde, nunca se mete con ninguén, transmite boa fe, agarimo, bondade e tenrura. Tan só coa súa mirada é capaz de mostralo. Máis, non hai que ser egoísta pero...»amiguiños si, pero a vaquiña polo que vale!”. Iso me di cando algunha persoa ruín lle toca un pouco o carallo.

Gústalle xantar, sobre todo cousas ricas porque “a quen lle amargha un dulce”, e iso que só lle queda un dente. Aproveita todo canto hai, ademais di que “o bacalao, os callos e o pulpo non os sabe facer calquera”. É “panseiro”, encántalle o pan, e que mellor maneira que acompañalo cunha cunca de viño onde sempre recalca que “para a comida é mellor o tinto”. Tamén lle gusta o café, pero que saiba amargo porque di que “o café ten que saber amargo, senón non sabe a café”.

Destaca sempre con orgullo o seu traballo durante un período curto na Telefónica poñendo os paus da luz, ademais diso estivo como axudante na Panadaría, no Cánting de Paxariñas, e no Hotel Montalvo a cambio de comida ou algunha que outra miseria en pesetas.

Con cautela da voltas ao redor da casa ata que vexamos a súa silueta pasar e o convidemos a xantar. Hai persoas que din tan pouco pero á vez falan tanto... Nunca deas nada por feito, os pequenos detalles marcan sempre a diferenza.

Chámame “feona”, e cando me ve cos auriculares postos dime se ando coa radio como os bañistas.

Os domingos cando vén a casa a comer despídese dicindo que “mañán é día de escola”.

Caracterizado por ser unha gran persoa observadora, onde sempre pon o foco de atención no que se ve reflexada a sociedade actual: “agora ándanche todos cos aparatitos”. Os cambios sociais, a nova era da tecnoloxía que trae consigo un camiño a novas incertidumes e nostalgia ao deixar algo tan valioso perdido polo camiño.

Vive esperando a festa do ano: San Amaro. O 15 e 16 de xaneiro, non pode faltar acudir a Ermida de San Amaro a tocar a campá, unha pequena capela que se sitúa na parroquia de Arra, escondida dentro dun núcleo de casas con rúas estreitas onde abundan construcións artesanais tales como hórreos e alprendes rústicos.

En xeral, Rufi vive o presente e a súa maneira, aínda que sempre nos recorde cousas do pasado, porque por moito que sexa pasado seguen estando presentes: hai cousas que nunca cambian!

Da igual a idade, como di Mafalda: “Qué importan los años? Lo que realmente importa es comprobar que a fin de cuentas la mejor edad de la vida es estar vivo”

Coiñéoo toda a aldea, por como é, un camiñante que vai e vén, unha persoa diferente, auténtica e única. Porque a pesar de que sexamos diferentes somos iguais, somos persoas cos mesmos dereitos, e a diversidade nos enriquece.

E se todos e todas fósamos iguais que pasaría? Eu penso que o mundo sería tan aburrido...

Coa súa linguaxe coloquial un tanto peculiar déixanos caer moitas reflexións e leccións de vida baseadas en frases feitas ou refráns tales como: “cambiarás de muiñeiro pero non de ladrón”, “ovella que berra, bocado que perde”, “lo que no llevan los ladrones, aparece por los rincones”.

A pesar da súa boa enerxía para afrontar o día a día, nestes últimos meses notámolo un pouco decaído, non sabemos moi ben que lle sucede, pero xa non se levanta da cama para ir

camiñar. El pon sempre a escusa de que é cousa dos callos dos pés que lle impiden camiñar, e digo escusa porque antes tamén os tiña máis ía igual.

Rufi caeu enfermo. Atópase ingresado no hospital, afectado por unha serie de complicacións graves que non lle permiten gozar dunha saúde estable. Unha das causas máis preocupantes é que padece leucemia. Aínda que está a recuperar algo pouco a pouco, sendo realistas, as esperanzas son poucas e o tempo de vida limitado.

Un mes despois, trasládase a unha residencia de Pontevedra ao carón dunhas profesionais que lle dan os coidados que necesita, e con xente estraña coa que aínda non fixo boas migas.

“Se morro, que me enterren aquí mesmo”, dinos con un ton irónico que se sentía como una mestura de emocións tras analizar a realidade do contexto onde se situaba. Esa sensación de illamento ou crenza de que a residencia era para el o seu “último lugar”. A continuación miña nai responde ante esa expresión: “Non te preocupes, que eu me encargo de que esteas no lugar que che pertence”, dando por feito que se merece a súa respectuosa e digna cerimonia na súa aldea natal, porque é importante e as persoas máis próximas o valoramos e apreciamos, como diría meu pai: “os de lei sempre están”.

Porén, sempre coa cabeza ben alta dinos: “Primeiro quero curarme, e na casa non me curo”. Moito camiñou xa, e o corpo pídelle un pouco de descanso. Máis aínda, se fora por el, non vos vaiades a pensar, que seguía coa súa rutina diaria: ida e volta ao redor de Arra e parada obrigatoria na Panadería.

Unha tarde sentados na sala de visitas, consciente da actualidade, repite unha das súas frases comúns: “Hai moitos roubos”, ao que nos deriva na conversa a que hoxe existe máis inseguridade que seguridade, provocando na sociedade esa sensación de vulnerabilidade que se sinte cando un/unha é menos capaz de protexerse do entorno que lle rodea, a

nostalxia dos tempos máis seguros... Onde quedou ese certo sentido de comunidade e protección?

A saúde estalle a pasar factura. Supoño que son cousas da vida polas que todos/as pasamos, e que á vez debemos aceptar. Así mesmo, pensar en positivo e ter a esperanza presente é a única maneira de sentirse vivo e de recuperarse.

Cabe destacar que tamén é unha importante oportunidade para decatarse do lugar onde se atopan as verdadeiras amizades, xa que nos recalca por varias ocasións: “Aquí é onde se notan os amighos”. Aqueles que están nas boas, pero sobre todo nas peores.

Todo un exemplo de resiliencia, unha desas palabras que agora tanto está de moda, pero máis que iso, unha ferramenta de vida de gran utilidade para aplicar ante as adversidades da mesma, e a cal ten como significado a capacidade de preservar e adaptarse cando as cousas saen mal.

Rufi é o rei, e que ninguén diga o contrario. Cada Nadal sempre lle fago a mesma pregunta: que lle vas a pedir aos reis?, e a súa resposta tamén é a mesma: “o camiño para andar”. Só lle fai falta o camiño, porque

a súa firme actitude de non darse nunca por vencido permítalle seguir camiñando.

Oxalá todos/as tivésedes a oportunidade de coñecelo, de verdade que é unha persoa espectacular, ou polo menos para min o é.

Existen sentimentos intrínsecos nas persoas, nos vínculos e relacións que son difíciles de expresar con palabras, por máis que unha o intente.

Acompañar é tan sinxelo como atender, escoitar, valorar, compartir e estar. Esixe mirar ao outro como persoa, independentemente das súas circunstancias, comprendendo as súas perspectivas e puntos de vista, sen xulgar. Rufi buscaba iso, a seguridade de sentirse a gusto e reconfortado.

Arra sempre será o seu fogar e alí lembráremolo con agarimo!

